

СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ. ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА ЯК ПІДГРУНТЯ ГАРМОНІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ПОРЯДКУ І СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тетяна Артьомова

Фундаментальна економічна наука є надійним методологічним підґрунтям гармонізації світового порядку та врівноваженого суспільного розвитку.

- ❑ *Важливим завданням є збереження та ефективне використання національного наукового потенціалу*
- ❑ *Напрями плідного застосування методології економічної науки до розробка програми повоєнного відновлення та соціально-економічної модернізації є багатомірними*
- ❑ *Актуальною програмою наукових розвідок є з'ясування трансформації моделі держави суспільного добробуту і соціальної структури суспільства.*

Середній клас як соціальне підґрунтя врівноваженого економічного розвитку

- *В контексті фундаментальних положень економічної теорії, умови життєдіяльності середніх верств населення (серединного класу) постають осередком для відносин нормального відтворення, що оптимально поєднує принципи економічної ефективності та соціальної справедливості.*
- *Серединні верстви є, з одного боку, соціальною опорою громадянського суспільства, державності в цілому, з іншого – об'єктом невпинної суспільної уваги і турботи.*
- *У XX столітті створення масового середнього класу в розвинених країнах стало одним з найбільш яскравих і значущих досягнень світової економіки, що змінило уявлення про капіталістичну суспільну систему як поляризовану соціальну структуру, сповнену антагоністичних протиріч.*

Наприкінці XX – початку XXI століть суспільні відносини в більшості країн світу зазнали суттєвих змін

- Разом з глобальними ринковими трансформаціями позначилася модифікація патерналістської моделі соціальної ринкової держави
- Небезпечна тенденція соціального розшарування, зумовила зміни в соціальній структурі суспільства.

Для України розуміння глобальних тенденцій модифікації соціальної структури має особливе значення, адже підвищення загального добробуту населення залишається тут актуальним порядком денним.

Одним з піонерів революційного соціального конструювання в ХХ ст. виступили США

- В історично короткий термін, протягом 1940-1950-х рр. США забезпечили суттєве підвищення рівня і стабілізацію джерел трудового доходу для більшості власних громадян.
- Статки і життєве положення найманих працівників значно покращилися:
З одного боку, прогресивне оподаткування призвело до перерозподілу національного доходу, так що аж до 1970-х рр. різниця в доходах між багатим, нижчим і середнім класами залишалася порівняно стабільною; коефіцієнт Джині знижувався.
- З іншого боку*, соціальні витрати держави сприймалися суспільством не у вигляді економічного тягаря, а як засіб розширення споживчого попиту і каталізатор підприємницької активності.
- Державні витрати на розвиток освітньої сфери зростали небувалими темпами, і все це породжувало позитивні синергетичні ефекти в економіці.

Постіндустріальні трансформації породили глобальні економічні виклики для соціальної держави

- Вже в 1970-і рр. в світовій господарській системі з'явилися ознаки переходу від індустріального до постіндустріального суспільства, яке ознаменувало перехід від масового виробництва стандартних благ до серійного випуску різноманітного товарного асортименту.
- В знаннєвій економіці сформувалися суспільні уявлення про соціальну надмірність держави на шкоду реалізації принципів економічної ефективності, виявилася тенденція сегментування нового середнього класу.
- До середини 1990-х рр. наростання нерівності в розподілі і розмивання «нормальних» стандартів відтворення суб'єктів середнього класу закріпилися у вигляді стійких тенденцій.

На початку ХХІ ст. проблема соціально-економічної нерівності значно посилилася

У складі середнього класу виділилися два основних прошарки:

- група високооплачуваних креативних фахівців в галузі управління та новітніх (НБІК) технологій – *когнітаріат*;
- соціальний сегмент (до третини і більше працездатного населення) з нестабільною зайнятістю і хиткими соціально-економічними перспективами – *прекаріат*.

Визначення засад нормального відтворення для новітньої соціальної більшості на засадах інклюзії

Пошуки економічних стандартів відтворення новітнього середнього класу здійснюються:

- *в процесі експериментів з впровадження практик безумовного доходу;*
- *у контексті розширення прошарків креативного класу – нової суспільної еліти – нетократії.*